การจัดการกับข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว มารดา และเด็ก

ในกรณีของตัวแปรเชิงปริมาณ ได้แก่ อายุมารดา จำนวนครรภ์ของมารดา อายุครรภ์ และจำนวนครั้งที่เด็กป่วยต้องรับไว้ในโรงพยาบาล ทำการตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาใช้โดยต้องทำการแปลงข้อมูลให้เป็นเชิงคุณภาพ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จัดกลุ่มข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว มารดา และเด็ก เชิงปริมาณเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ

ตัวแปร	ตัวแปร
อายุมารดา	จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์
น้อยกว่า 20 ปี	ครั้งแรก
20- < 30 ปี	ครั้งที่ 2
30- < 40 ปี	3 - 5 ครั้ง
40 ปีขึ้นไป	มากกว่า 5 ครั้ง
อายุครรภ์	การเจ็บป่วยในช่วง 2 ปีแรก
น้อยกว่า 37 สัปดาห์	ไม่เคย
37 สัปดาห์ขึ้นไป	เคย

ในส่วนของตัวแปรเชิงคุณภาพ ตัวแปร การศึกษามารดา อาชีพมารดา พื้นที่อยู่อาศัย เพศเด็ก สภาพสังคมเศรษฐกิจ ศาสนา ทำการตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาใช้ได้เลย แต่สำหรับตัวแปรอิสระที่นำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์บางตัวต้องทำการจัดกลุ่มใหม่ เนื่องจากมีจำนวนตัวเลือกมากเกินไป และปัญหาคำตอบของบางตัวเลือกมีความถี่น้อยเกินไปจึงต้องจัดกลุ่มตัวเลือกใหม่โดยลดจำนวนตัวเลือกลงตามความเหมาะสมของตัวเลือกนั้นๆ

2. ข้อมูลการให้นมและอาหารเสริม

ข้อมูลเรื่องชนิดของนมที่ให้เด็ก และอายุที่เริ่มให้อาหารเสริมนั้น ในโครงการฯ ได้ทำการเก็บข้อมูลหลายช่วงเวลา ในส่วนของตัวแปรของชนิดของนมที่ให้เด็กผู้วิจัยคัดเลือกข้อมูลในช่วงเวลาที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลมีความสมบูรณ์ที่สุดใน ช่วงเวลา 6 เดือน 12 เดือน 18 เดือน และ 24 เดือน ตามลำดับ โดยข้อมูลที่ได้มา ณ ช่วงเวลาดังกล่าวข้างต้น จะเป็นข้อมูลที่สอบถามมารดาถึงระยะเวลาที่หยุดให้นมเด็ก ยกตัวอย่างเช่น จากแบบเก็บข้อมูลการเลี้ยงดูเด็กอายุ 6 เดือน : การให้อาหาร พัฒนาการ การนอน การขับถ่าย และ การดูแลสุขภาพ (ภาพที่ 1)

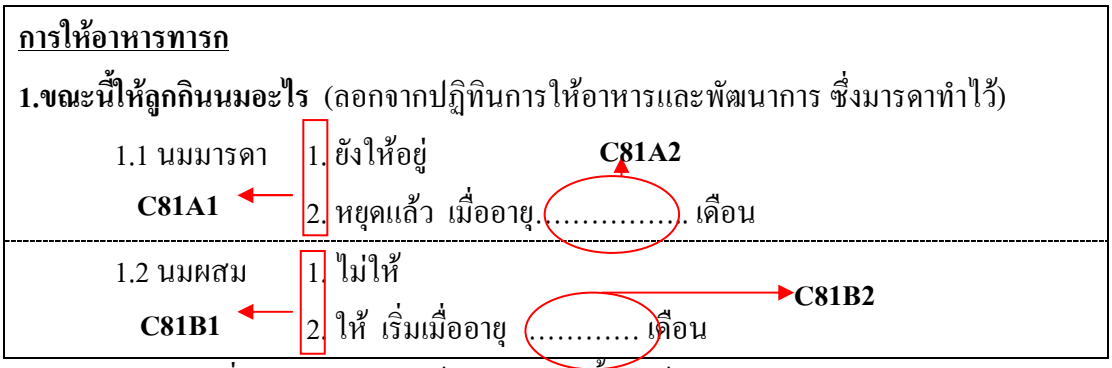

ภาพที่ 1 ตัวอย่างแบบเก็บข้อมูลการเลี้ยงดูเด็กอายุ 6 เดือน : การให้อาหาร

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยจะได้รับตัวแปร C81A1, C81A2, C81B1, C81B2 ซึ่งเกี่ยวกับชนิดของนมที่ให้เด็ก ณ ช่วงอายุ 6 เดือน ในทำนองเดียวกัน ณ ช่วงเวลา 12 เดือน 18 เดือน และ 24 เดือน ผู้วิจัยจะมีข้อมูลในลักษณะเดียวกับ ณ ช่วงอายุ 6 เดือน หลังจากได้ข้อมูลครบทั้ง 4 ช่วงเวลา ก็เริ่มทำการแปลงข้อมูล โดยพิจารณาทีละตัวแปร โดยเริ่มจาก ตัวแปรการให้นมมารดา โดยแปลงข้อมูลจาก 4 ช่วงเวลา ให้เหลือเพียงตัวแปรเดียว คือ หยุดให้นมมารดาเมื่ออายุเท่าไร หรือ เรียกอีกอย่างว่า ระยะเวลาการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา มีหน่วยเป็นเดือน ในส่วนของนมผสม ทำการแปลงข้อมูลจาก 4 ช่วงเวลา ให้เหลือเพียงตัวแปรเดียว คือ อายุที่เริ่มให้นมผสม มีหน่วยเป็นเดือนที่เริ่ม หลังจากนั้นนำตัวแปรใหม่ที่ได้ทั้ง 2 ตัวนี้มาแปลงเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการแบ่งกลุ่มตามระยะเวลาที่ได้รับนมแต่ละชนิด แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จัดกลุ่มข้อมูลนมมารดา และนมผสม จากเชิงปริมาณเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ

ระยะเวลาการให้นมมารดา	**อายุที่เริ่มให้นมผสม**
น้อยกว่า 4 เดือน	ก่อน 4 เดือน
4-6 เดือน	4-6 เดือน
7-12 เดือน	7-12 เดือน
นานกว่า 12 เดือน	ยังไม่ให้ที่อายุ12 เดือน

ในส่วนของตัวแปรอาหารเสริม ในโครงการฯ ได้ทำการเก็บข้อมูลไว้ 2 ช่วงเวลา คือช่วงเวลา 6 เดือน และ12 เดือน โดยข้อมูลที่ได้มา ณ ช่วงเวลาดังกล่าวข้างต้น จะเป็นข้อมูลที่สอบถามมารดา ถึงชนิดของอาหารเสริมและระยะเวลาที่เริ่มให้อาหารเสริม ยกตัวอย่างเช่น จากแบบเก็บข้อมูลการเลี้ยงดูเด็กอายุ 6 เดือน : การให้อาหาร พัฒนาการ การนอน การขับถ่าย และการดูแลสุขภาพ ในภาพที่ 2

ชนิดของอาหารเสริม	อายุที่เริ่มให้ (เดือน)						
	0	1	2	3	4	5	6
1. ข้าว **C83A**							**C83A2**
2. ธัญพืช **C83B**							**C83B2**
3. กล้วย **C83C**							**C83C2**
4. มะละกอ **C83F**							**C83F2**
5. ไข่แดง **C83G**							**C83G2**
6. ไข่ทั้งฟอง **C83H**							**C83H2**
7. ตับ **C83I**							**C83I2**
8. ปลา **C83J**							**C83J2**
9. เนื้อไก่ **C83K**							**C83K2**
10. เนื้อวัว - หมู **C83L**							**C83L2**
11. ผักใบ **C83M**							**C83M2**
12. ผักผล – หัว **C83N**							**C83N2**

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแบบเก็บข้อมูลการเลี้ยงดูเด็กอายุ 6 เดือน : การให้อาหาร

จากภาพที่ 2 ผู้วิจัยจะได้รับ ตัวแปรในตารางจาก (C83A-C83N คือ 0=ไม่ให้,1=ให้) และ (C83A2-C83N2 คือ อายุเริ่มให้ 0-6 เดือน) ซึ่งเกี่ยวกับชนิดอาหารเสริม ณ ช่วงอายุ 6 เดือน ในทำนองเดียวกัน ณ ช่วงเวลา 12 เดือน ผู้วิจัยจะมีข้อมูลในลักษณะเดียวกับ ณ ช่วงอายุ 6 เดือน หลังจากได้ข้อมูลครบทั้ง 2 ช่วงเวลา ทำการแปลงข้อมูลอายุที่เริ่มให้อาหารเสริม โดยแปลงข้อมูลจาก 2 ช่วงเวลา ให้เหลือเพียงตัวแปรเดียว คือ “อายุที่เริ่มให้อาหารเสริม” แต่ละชนิด มีหน่วยเป็นเดือนที่เริ่ม และทำการรวมตัวแปรที่เป็นชนิดอาหารคล้ายกันไว้ด้วยกัน คือ 1) ข้าว รวมกับ ธัญพืช 2) กล้วย รวมกับ มะละกอ 3) ผักผล รวมกับผักใบ 4) เนื้อปลา รวมกับ เนื้อ ไก่ หมู และวัว หลังจากนั้นนำตัวแปรที่ได้ใหม่นี้ มาแปลงเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการแบ่งกลุ่มตามระยะเวลาที่ได้รับอาหารเสริมแต่ละชนิด และสำหรับกรณีนำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต้องทำการจัดกลุ่มใหม่อีกรอบ เนื่องจากมีจำนวนตัวเลือกมากเกินไป และปัญหาคำตอบของบางตัวเลือกมีความถี่น้อยเกินไป จึงต้องลดจำนวนตัวเลือกลงตามความเหมาะสม